

ASTIM TEDAVİSİNDE VİTAMİN D'NİN ROLÜ

Astım, birçok hücre ve hücre elemanının katıldığı genetik ve çevresel faktörlerin birlikte rol oynadığı kronik enflamatuvar, genellikle akciğerlerde yaygın ama değişken ve çoğunlukla kendiliğinden veya tedaviyle geri dönüşlü bir hava yolu hastalığıdır.

Dünya çapında 300 milyon kişiyi etkilediği ve yılda 15 milyon sakatlığa ayarlanmış yaşam yılı kaybına neden olduğu düşünülmektedir. Astımda tedavinin asıl amacı kontrol sağlanabilmesi ve bu kontrolün sürdürülmesidir. Birincil, ikincil korunma ve medikal tedavi ile çoğu astımlı hastada kontrol sağlanabilirken tüm müdahalelere rağmen kontrol sağlanamayan hastaların bulunması astımlı hastalarda yeni tedavi arayışlarına sebep olmuştur.

Vücutta çoğu doku ve hücrelerin D vitaminin aktif formu olan 1,25(OH)₂D bulundurmasının anlaşılmasıyla, vitamin D'nin pek çok biyolojik fonksiyonları araştırılmaya başlanmıştır. Kemik dışında hemen her hücrede (beyin, kalp, mide, pankreas, deri, meme, gonadlar, T ve B lenfositleri, monositler, akciğerler vs.) vitamin D reseptörü (VDR) tespit edilmesi ile D vitamininin kemik metabolizması dışındaki diğer dokuların fonksiyonlarında da önemli rolü olduğu ve astım başta olmak üzere pek çok hastalıkla ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalarda D vitamininin; astım gelişimi, astım alevlenme nedeni olan solunum yolu enfeksiyonları, akciğer fonksiyonları, astım ciddiyeti, total IgE ve eozinofil sayısı, anti-enflamatuvar tedavi ihtiyacı gibi birçok faktörle olan ilişkisi araştırılmıştır. D vitaminin astım patogenezin; immün fonksiyonları iyileştirerek, anti-enflamatuvar etki göstererek, steroid direncini azaltarak, glukokortikoidlerin etkilerini güçlendirerek, hücre döngüsünü yavaşlatarak ve remodelingi azaltarak katkıda bulunduğu düşünülmektedir.

Yüksek doz oral glukokortikoid tedaviye rağmen klinik cevabın kötü olduğu steroid rezistant astımlı hasta grubunda yapılan bir in vitro çalışmada, D vitamininin interlökin-10 salınımını artırarak rezistansı azaltabileceği saptanmış ancak invivo çalışmalarla bu görüş desteklenememiştir. Akciğer fonksiyonları ile vitamin D eksikliği arasındaki ilişkiye yönelik çalışmalarda ise çelişkili sonuçlar elde edilmiştir.

Amerika Birleşik Devletinde yapılan toplum bazlı Üçüncü Ulusal Sağlık ve Beslenme Araştırma Grubunun verilerine göre vitamin D serum düzeyleri ve akciğer fonksiyonları arasında güçlü bir ilişki bulunmuşken, İngiltere'de yapılan The Hertfordshire Cohort çalışmasında, D vitamini ile akciğer fonksiyonları arasında ilişki bulunmamıştır.

Vitamin D ile astım arasındaki bu çelişkili sonuçlar nedeniyle bu çalışmada serum vitamin D düzeyinin ve vitamin D eksikliğinin astım gelişimi ve klinik özellikleri üzerine olan etkisinin araştırılması düşünülmüştür.

Son yıllarda Vitamin D'nin çeşitli hastalıklarla ilişkisine ek olarak astım da rolü olabileceğini gösteren çalışmalar yayınlanmıştır

Bu nedenle stabil astımlı 88 ve alevlenme döneminde olan 24 astımlı hasta ile benzer yaş, cinsiyet özelliklerine sahip 94 sağlıklı yetişkin kontrol grubu olarak alınmıştır. Çalışma sonucunda serum **vitamin D düzeyi ve eksikliğinin astımlı hastalarda kontrol grubundan farklı olmadığı ancak kadın cinsiyet, düşük akciğer fonksiyonları ve obezite ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu saptanmıştır.** Vitamin D'nin astım gelişimindeki etkisini ortaya koymada serum vitamin D düzeyi ölçümünün genetik çalışmalarla desteklendiği ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Kaynak:

Dr. Oya BAYDAR, Astım Gelişiminde D Vitamininin Rolü 314499 Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi
Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Adana-2012